

Lypsykarjatilojen eläinterveysriskit ja niihin varautuminen 10.12.25

Terveysthuoltoeläinlääkäri Seija Perasto ELL, MMM
ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Mihin pitää varautua kotieläimien kanssa 24/7 h?

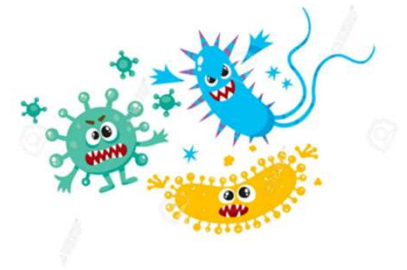
- sähkökatkot
- vedenjakelun katkot
- tietoliikennekatkot (rehujakelu- ja lypsy)
- konerikot ruokinnassa, lannanpoistossa, lypsyssä, kuivittamisessa, vesialtaissa
- hoitajan sairastuminen ja uupuminen, työtapaturma, avioero, kuolema
- rehun- ja kuivikkeiden saatavuushäiriöt, eläinliikennehäiriöt (vasikkapula/ruuhka, lakot)
- kuumuus ja kylmyys, tulipalot
- saastelaskeuma (eläinten ja rehujen suojaus)
- tarttuvat taudit ja lisääntynyt sairastuvuus ym.**

Hyvin varautuneet tilat kestävät häiriöitä paremmin

- varavirta ja vedenjakelu mietittynä, kuivikkeisiin vaihtoehtoja ja varastoa riittävän pitkään
- koneiden määräaikaishuollot tehtynä, keskeiset varaosat (esim. lantaraapan vaijeri) valmiina hyllyssä ja osaavat yrittäjät ja työntekijät
- koneiden toimintaa seurataan ja huolletaan (esim. lypsyrobotin pesun yhteydessä äänet ja toiminnot seurataan päivittäin)
- toiminnassa on siisteyttä ja järjestelmällisyyttä (aikataulut ja järjestyksen ylläpito), Lean oppeja (tavarat oikeilla paikoillaan, varastoja esim. täydennysrehuissa seurataan ja tavaraa tilataan lisää ennen kuin entinen loppuu, vastuu henkilöt), navetalla henkilöstötilat
- varautuminen arkista työtä ja dokumentointia
- hyvät verkostot ja yhteistyökumppanit!

Mitä tarttuvia tauteja ”liikenteessä” nautapuolella ja voidaan ehkäistä tautisuojausjauksella?

- Pälvisilsa
- Kryptosporidioosi
- Mycoplasma bovis
- Str. Agalactiae
- Tarttuvat sorkkasairaudet (mm. kantasyöpymä, sorkkavälin ajotulehdus, sorkka-alueen ihotulehdus (DD), sorkkavälin ihotulehdus (ID))
- Rota- ja koronavirukset, RS-virus, hengitystievirukset jne.

Pälvisiltilanne on huolestuttava

- Pälvisiltaa lähes 400 pitopaikassa, noin 5% Nasevaan kuuluvista pitopaikoista
- Uusia tartuntoja tulee ilmi viikoittain
- Tartuntaa löytyy kaikissa tuotantomuodoissa
- Leviämistä erityisesti alueilla, joissa on tartuntatiloja

ETT

VASTUUKI - vastuullisuutta ja kilpailukykyä ruokaketjuun kotieläintuotannon laatuvarmistusta -hanke on saanut maa- ja metsätalousministeriön erityisavustusta ruokaketjun toiminnan edistämiseksi

Lähde. ETT Akatemia 2025

Mitä uusia uhkia on?

svt NYHETER Nyheter Lokalt Sport SVT Play Bar

/ BLEKINGE

Bilden är tagen vid ett utbrott av blåtunga i Halland tidigare i år. Foto: Distriktsveterinärerna.

Första fallet av blåtunga i Blekinge

UPPDATERAD 2 OKTOBER 2024 PUBLICERAD 2 OKTOBER 2024

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/blekinge/forsta-fallet-av-blatunga-i-blekinge>

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maatalous | Maatalous

10.3.2025 11:30

Unkarissa suu- ja sorkkatautia 1 400 eläimen tilalla – kaikki lopetetaan ja haudataan

Unkarissa on löydetty viime viikolla suu- ja sorkkatautia. Tautia löytyi 1 400 eläimen maitotilalta läheltä Slovakian rajaa.

ProAgria

HOARD'S DAIRYMAN

HD NOTEBOOK Sept. 25 2024 10:33 AM

1 Total Shares

Avian influenza moves west

The highly pathogenic avian influenza virus has become a threat to California's dairy industry.

BY MORGAN OLIVEIRA, 2024 HOARD'S DAIRYMAN EDITORIAL INTERN

USDA has confirmed there to be 34 dairies in California to be affected by the HPAI virus so far. All impacted dairies have been quarantined, and unaffected farms are exploring biosecurity options and measures to prevent the virus from becoming widespread throughout the state.

Esityksen otsikko 20XX

ETTn uutisia

Elinkeino varautuu sinikielitautiin – Ahvenanmaalla on mahdollista rokottaa märehitijöitä

30.06.2025 10:38

Sinikielitauti aiheuttaa tuotantotappioita sekä lypsy- että emolehmäkarjoille sekä heikentää eläinten hyvinvointia. Pohjoismaiden tautitilanne on ollut tänä vuonna rauhallinen ja Suomi on vapaa sinikielitaudista.

[Lue lisää >>](#)

Sinikielitauti leviää Euroopassa itää kohti

21.10.2025 - Nauta / Yleinen

Sinikielitauti (BTV-3) on levinnyt Liettuaan, ja maa on menettänyt tautivapaan asemansa. Tauti etenee Euroopassa vähitellen itään, mutta Pohjoismaissa tilanne on pysynyt rauhallisena. Suomessa tautia ei ole todettu.

Lintuinfluenssavirus on edelleen aktiivinen myös Suomen luonnossa

11.11.2025 - Yleinen

Ruokavirasto on raportoinut parin viime viikon aikana kolme uutta korkeapatogeenista lintuinfluenssatapausta luonnonvaraisilla linnuilla Suomessa. Nämä ovat ilmenneet Pieksämäellä (telkkä), Virolahdella ja Oulussa (laulujoutsenet). Kaikki ovat samaa virustyyppiä H5N1. Tapaukset ovat eri puolilla Suomea, mikä viittaa siihen, että lintuinfluenssavirusta saattaa olla meillä laajemminkin luonnonvaraisissa linnuissa.

Kaatuneen eläinkuljetusauton tautiriskejä hallitaan yhteistyöllä

10.10.2025 - Yleinen

Pihtiputaalla kaatuneen eläinkuljetusauton tautiriskit ovat toistaiseksi hallinnassa

Keskisuomalainen uutisoi 9.10.2025 Pihtiputaalla kaatuneesta puolalaisesta eläinkuljetusautosta. 10.10.2025 päivitetyn Keskisuomalaisen uutisen mukaan eläimet ovat tallessa laitumella. Paikalliset virkaeläinlääkärit hoitavat asiaa ja ETT tekee heidän kanssaan yhteistyötä tautiriskien hallitsemiseksi. Eläimet olivat peräisin suomalaiselta maatilalta. Ulkomaisessa kuljetusvälineessä olleita eläimiä ei tule palauttaa suomalaiseseen navettaan.

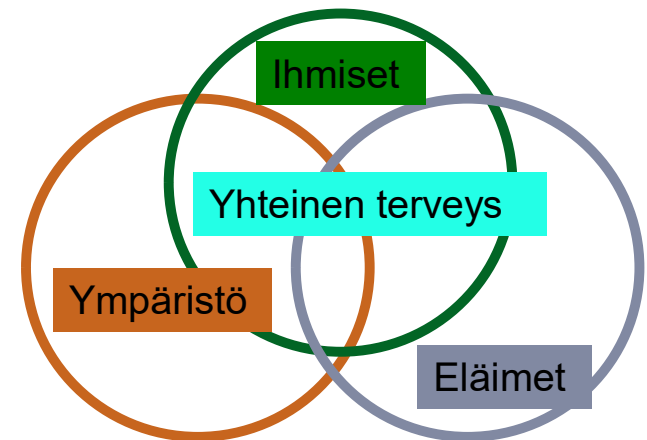
ETT muistutti eläinkuljetusten tautiriskistä viime huhtikuussa <https://www.ett.fi/tautiriskit-hallintaan-elavien-nautojen-viennissa/> päivittäen samalla [vientiohjeen](#).

Millä saadaan kaikki kiinni
rokotusta varten?

Miksi tautisuojausta kannattaa tehdä?

- Tilan tuottavuuden turvaaminen
- Eläinten ja ihmisten hyvinvointi, zoonoosien torjunta
- Antibioottiresistenssin ehkäisy
- Lainsäädännön velvoitteiden täyttäminen (Salmonella)
- Vastuullinen eläintuotanto, elintarvikkeiden laatu ja turvallisuus, kauppapoliittiset syyt
- Ennalta ehkäisy halvempaa ja mukavampaa työtä kuin taudin hoito!

Lähde: ETT

Antibioottiresistenssi

Lähde: <https://thl.fi/-/suomen-antibioottiresistenssilanne-yleisesti-tarkasteltuna-hyva-moniresistenttien-bakteerien-esiintyvyys-kuitenkin-lisaantyy>

= bakteerien lisääntynyt vastustuskyky antibiooteille

- lisääntyy ympäri maailman
- Euroopassa arvioidaan kuolevan vuosittain n. 33 000 ihmistä infektioihin, joihin antibiootit eivät tehoa.
- Suomessa antibioottien teho ihmisillä edelleen hyvä mutta arvioiden mukaan noin 90 potilasta kuolee vuosittain resistenttien bakteereiden aiheuttamiin infektioihin
- Eläinten moniresistenttien bakteerien leviämistä ehkäistään hyvin pitkälti samoin keinoin kuin ehkäistään (tarttuvia) tulehdustauteja ja uusien taudin aiheuttajien leviämistä karjaan eli aktiivisella tautitorjunnalla ja kohdistamalla hoidot oikein
 - Suomessa eläinpuolella antibioottien käyttö ollut esimerkillistä maailman laajuisesti
 - Suomessa nautapuolella antibioottien käyttötarve suurta erityisesti hengitystietulehduksissa ja utaretulehduksissa, tärkeää keskittyä niiden ennalta ehkäisyyn.

Millä antibiootti resistenssiä voi ehkäistä nautatilalla?

- Oikeat diagnoosit ja hoidot eläinten lääkinnässä, ei edistämään kasvua tai ennalta ehkäisemään antibiootteja
- Puhtaus lääkkeiden käytössä ja muissakin hoitovälineissä mm. neulat, ruiskut, riimut, nokkapidit, poikima apu välineet.
- Ei lemmikkejä eläintiloihin (yhteinen terveys, lemmikkien hoito antibiootein, lemmikkien raakauuat yms)
- Hoitajien terveys ja hyvät käytännöt matkailun/ tilavierailujen jälkeen

Miksi tautisuojausta kannattaa tehdä?

- Talous joutuu tiukille tautiepidemian kohdatessa

Kryptosporidioosin aiheuttaman vasikkaripulin kustannukset

- 140-40 euroa per sairastunut vasikka (kuolleisuus, lääkkeet, eläinlääkärikulut, lisääntynyt työ vasikoiden kanssa)
- Vaikutus 3 vuotta (Roblin ym. 2023.)

Ajotulehdusepidemia

- noin 80 lehmän lypsykarjassa 17 000 euroa kolme kuukautta kestänyt epidemia
- Lääke ja maidon menetys kustannuksia, ei sis. Työkustannuksia (opinnäytetyö Gröhn 2010)

Salmonella saneeraus:

- 200 lehmän karjassa 260 000 euroa
- tilan itsensä maksettavaa 35 000 euroa
- Tämä sisältää n. 1300 tuntia omaa työtä jolle 15 €/h korvaus (suullinen tiedon anto toteutuneesta tapauksesta vuonna 2019)

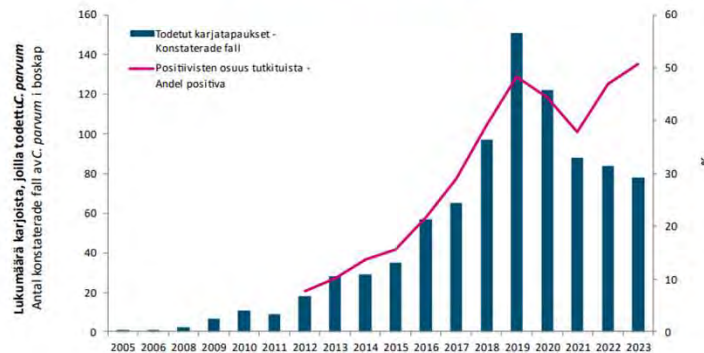
Miksi tautisuojausta kannattaa tehdä?

- Ihmisten terveyden turvaaminen

Zoonoosikeskus

Kryptosporidioosi eläimissä

Kryptosporidios hos djur

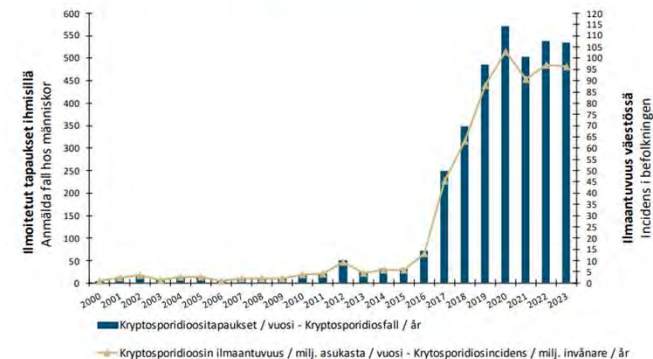
Kuva. Nautakarjojen kryptosporidioositutkimukset vuodesta 2005 (Lähde: Eläintautien vastustus- ja seurantaohjelmat, Evira (nykyinen Ruokavirasto))

ProAgria

Zoonoosikeskus

Kryptosporidioositapaukset ihmisillä

Kryptosporidiosfall hos människor

Kuva. Tartuntatautirekisteriin ilmoitetut kryptosporidioositapaukset vuodesta 2000 (Lähde: Tartuntatautirekisteri, THL)

Tautisuojauksen osa-alueet

Ulkoinen tautisuojaus= estetään taudin tulo tilalle

- Eläin liikenne (ostot, karenteenit)
- Eläintenkuljetus ja raatojen hävitys
- Rehu ja –vesihygienia
- Henkilöliikenne, ulkomaan kontaktit
- Haittaeläinten torjunta ja muut eläimet

Sisäinen tautisuojaus= estetään taudin leviäminen tilan sisällä

- Tartuntariskin hallinta päivittäisessä työssä (erit. sairaat, vasikat, poikineet, tilan sisäinen eläinliikenne)
- Vastustuskyvyn lisääminen
- Tautiseuranta ja terveydenhuolto
- Asenne, motivaatio ja yhteistyö

Sisäinen ja ulkoinen tautisuojaus

14

ProAgria

Eläinten ostot

ProAgria

Eläinkaupan aikajana

Lähde: ETT

- 1 Ostotarve? Mieti että onko todella pakko?
- 2 Tarjolla olevien eläinten kartoitus
- 3 Yhteydenotto myyjiin
- 4 Pyydä myyjältä allekirjoitettu tilan terveystilannetodistus NASEVASTA
- 5 Valitse myyjätila arvioidun riskin perusteella tai pyydä lisätietoa
- 6 Pyydä myyjältä eläinlääkärin todistus pitopaikan eläinten terveydentilasta ”Terveystodistus”
- 7 Lue todistus ja siihen kuuluva liite huolella ja kysy oman eläinlääkärisi mielipidettä tarvittaessa
- 8 Tee lopullinen ostopäätös, kun olet arvioinut mahdolliset tautiriskit
- 9 Teetä salmonellatutkimus viimeistään 2 viikkoa ennen suunniteltua siirtoa
- 10 Tee eläinten siirrot käyttäen turvallisia kuljetusjärjestelyjä
- 11 Karanteeni

Ostoeläinten tuonti tilalle karanteenin kautta

Esim. vanha hevostallikaranteeni/
eristys tilana

-Ei laiteta koko ryhmään ensin vaan
esim. omia hiehoja muutama
samaan 3-4 viikoksi ostoeläinten
kanssa-> pienempi stressi
siirretyille ja aikaa nähdä ilmeneekö
ryhmässä tautia

-erilliset välineet ja vaatteet
hoitamiseen/ työjärjestyksessä
viimeisenä ja sitten vaatteiden
vaihto+pesut

ProAgria

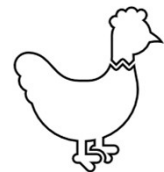
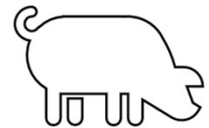
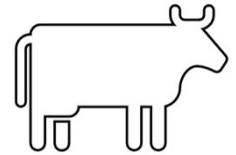

Eläinkuljetus ja raatojen hävitys

Eläinten kontaktiton nouto

- Käytä tilalta lähteville eläimille mahdollisuuksien mukaan lastaustilaa tai -aluetta.
- Kovapohjainen kuljetusreitti ja pidä se puhtaana.
- Ilmayhteys estetty.
- Kuljettaja ei käy eläintiloissa, mieluummin ei myöskään lastaustiloissa. Jos kuljettajan on käytävä lastaustilassa, tarjoa hänelle suojajalkineet, -vaatteet ja varusteet eläinten liikutteluun sekä mahdollisuus käsien ja saappaiden pesuun.
- Tilan väki ei käy autossa.
- Autossa käynyt eläin ei palaa takaisin lastaus- tai eläintiloihin.
- Käytön jälkeen lastaustila puhdistetaan huolellisesti. Älä avaa eläintilojen ja lastaustilan välistä ovea, ennen kuin lastaustila on pesty ja desinfioitu.

Käytännön esimerkkejä

- Kovapohjainen ja puhdistettavissa oleva alue tai siirreltävä karsina (vasikat)
- Ilmayhteys estetty ovilla tai reilusti erillään tuotantorakennuksesta
- Kuljettaja ei käy navetassa eikä hoitaja autossa
- Autossa käyneet eläimet ei palaa missään tilanteessa

Raatojen haku

- Raadoille oma paikka, mieluummin kauemmaksi eläintiloista, ei vain ”navetan taakse”.
 - Huomioi raatoauton kulkureitti, ei läpi tuotantopihan missä liikutaan esimerkiksi rehunjako koneilla joilla ajetaan myös ruokintapöydällä!
- Paikan tulisi olla varjossa, haitta- koti- ja petoeläimiltä suojassa
- Kontti, kupu tai raadon säilytys esim. traktorin kauhassa, peräkärjessä, pressun alla (pestävä ja desinfioitava ennen muuta käyttöä!)
- Alusta, joka estää valumavesien pääsyn ympäristöön ja puhdistettavissa

Rehu- ja vesihygienia

Appeen pitäminen hygieenisenä kaikissa vaiheissa todella tärkeää

Umpinaiset siilot
viljalle ja
tiivistelle

Apekomponenteille
umpinainen
varasto ja suojaus
pressuovilla

Lintujen ulosteiden
pääsyn estäminen
apevaunuun
pressulla

Ruokintakourun
säännöllinen
puhdistus ja sen
kunto

Kummasta joisit?

Säännöllisellä vesialtaiden puhdistuksella selvä vaikutus pelkästään jo solutasoon tankissa! Tee se helpoksi ja rutiiniksi!

ProAgria

Haittaeläinten torjunta

- Haittaeläimiin kuuluu jyrsijät, linnut ja hyönteiset.
 - Ulkoistettu jyrsijätorjunta?
- Myös muiden kotieläinten ja luonnonvaraisten eläinten pääsy tuotantotiloihin tulee estää.

ProAgria

Lintujen ja hyönteisten torjuntaa

Verkot ikkunoihin

Verkot maitohuoneeseen

**Lintupiikkejä paikkoihin
joissa linnut tykkää
istuskella**

Tuotantorakennuksen ympäristön siisteys vaikuttaa jyrsijöiden esiintyvyyteen

Kaksinkertainen tautisulku

Hygieniaeteinen

- Hygieniaeteisen eli tautisulun avulla pyritään estämään tarttuvien tautien leviämistä tilalle ja tilalta toisille tiloille.

ETT:n suositukset täyttävä tautisulku:

- Kävijälle on selkeät ohjeet siitä, mistä mennään sisälle ja miten tilalla toimitaan.
- Tautisulussa on selvästi osoitettu alue, johon ulkovaatteet jätetään; puhdas alue tilan vaatteiden pukemiseen, sekä tilan puoleinen alue jossa käytetään tilan jalkineita. Alueet ovat esimerkiksi penkillä, lankulla, kynnyksellä tai teipillä eroteltuja. TAI Selkeä toiminnallinen tautisulku eli suojavaarusteet esimerkiksi viedään kävijän autolle.
- Tautisulun yhteydessä on työntekijöille ja tilalla käyvälle ammattilaiselle sekä muille kävijöille soveltuvat suojavaatteet ja –jalkineet.
- Mahdollisuus pestä ja desinfioida kädet, jalkineet ja työvälineet.

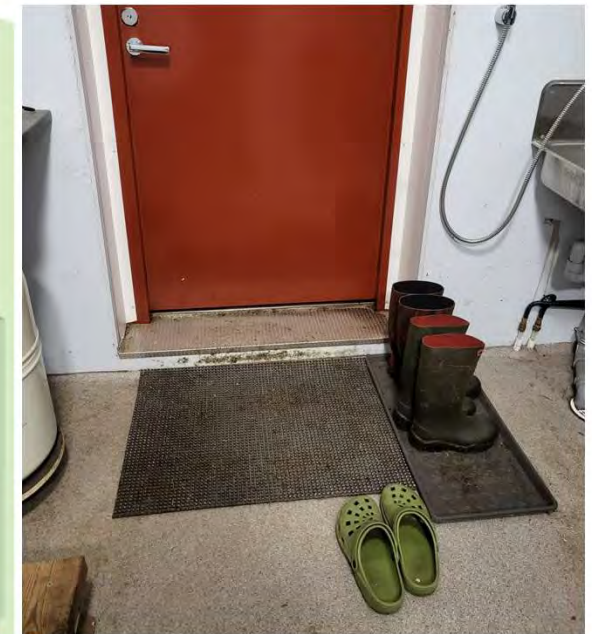
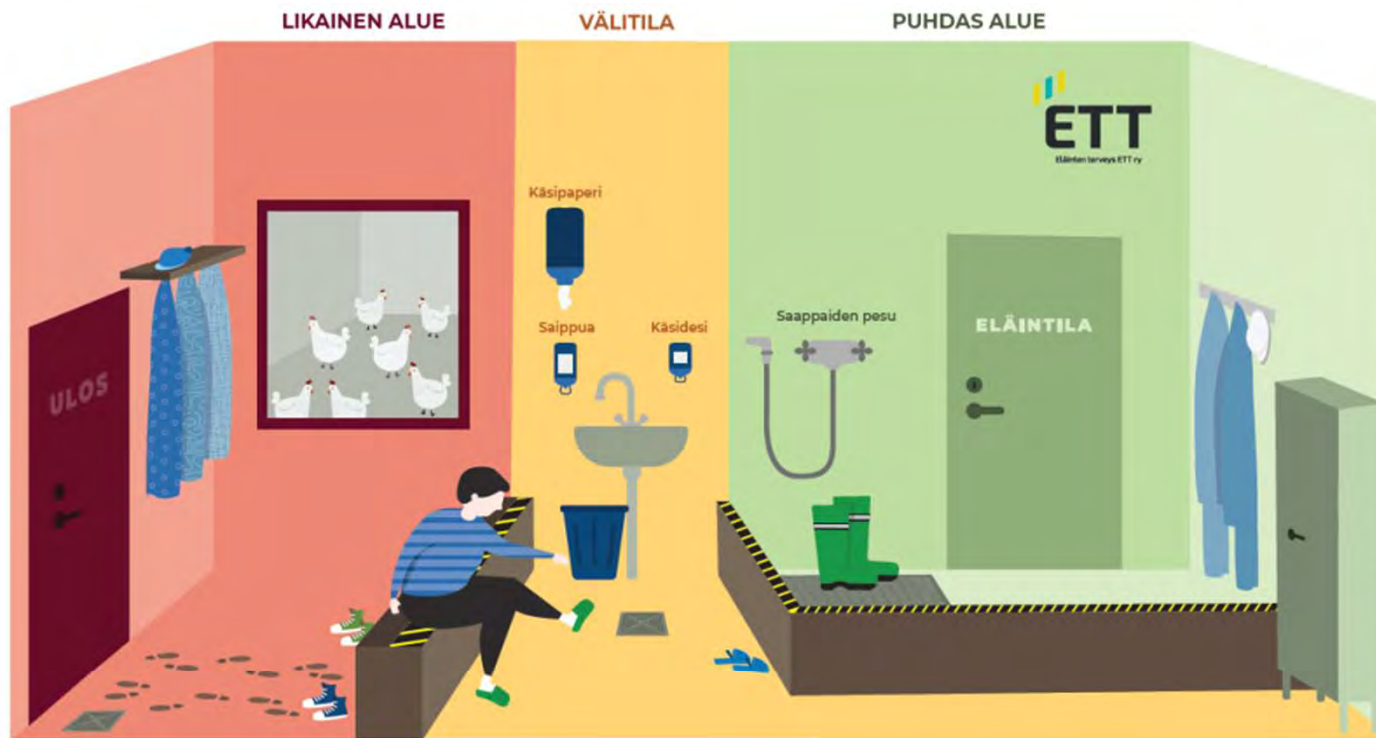
Kaksinkertainen tautisulku

- Ulkoa tultaessa ensimmäinen tila ”likainen alue” johon jätetään ulkovaatteet ja kengät.
- Välitila, jossa käytetään erillisiä jalkineita, pestään kädet ja puetaan työvaatteet. Tähän myös jätetään mahdolliset välikerrastot.
- Viimeisenä ”puhdas alue”, jossa työjalkineet ja ovi eläintiloihin.
- Ajatuksena, että jokainen niin tilan väki kuin vierailija käyttää tätä.

Toinen tautisulku
eläintilan ovella

Kaikki käyttämään kaksinkertaista tautisulkua!

Ohjekyltit

- Selkeät ohjeet helpottavat tautisulun käyttöä.

<https://www.proagria.fi/hankkeet/vahvat-vasikat-hanke>

ProAgria

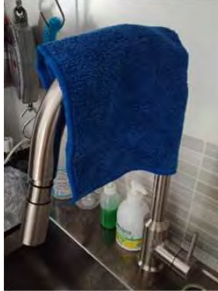
Tartuntariskin hallinta

Terveystä tukevat olosuhteet ja ruokinta

- Riittävästi hyvin kuivitettua makuuparsitilaa ja, erityisesti siirtymäkauden lehmät ja vasikat huomioitu. Ei kaikki paikat täynnä. Puskuri tilaa on.
- Riittävästi ruokintapöytätilaa, ei pussin periä osastossa (erityisesti umpilehmillä)
- Rehua oikeasti tarjolla vapaasti (oikeasti) ja rehu laadukasta, ruokintapöytä puhdistetaan päivittäin. Ruokinta tapahtuu säännölliseen aikaan.
- Vesialtaita tai kuppeja riittävästi ja ne puhdistetaan säännöllisesti
- Puhtaat ja pitävät lantakäytävät, hyvä valaistus

Hyviä toimintatapoja tartuntariskin hallintaan

- all in, all out, puhdistukset ja pesut eläinryhmien välissä karsinoihin,
- osastointi mietitty tarkkaan, ei turhaa eläinten uudelleen ryhmittelyä
- Käsittelypaikat/ lukittava etuaita joka osastossa eläinten tarkistamista varten
- Hyvä ilmanvaihto, viilennys lämpöstressin ehkäisemiseksi
- vältä poikimaruuhkia, voit vaikuttaa niihin!
- osastokohtaiset työvälineet
- toimivat kenkien- ja käsien pesupisteet, kertakäyttökäsineiden käyttö
- yleisen siisteyden ja järjestyksen ylläpitäminen
- työjärjestys nuorimmista vanhempiin ja terveistä sairaisiin

Eläinten osastointi ja eläinten kuljetus

Puskuritilaa esimerkiksi vasikkalan pesun ajaksi

Puskuritilaa umppareille, hiehoille,
vasikoille jne

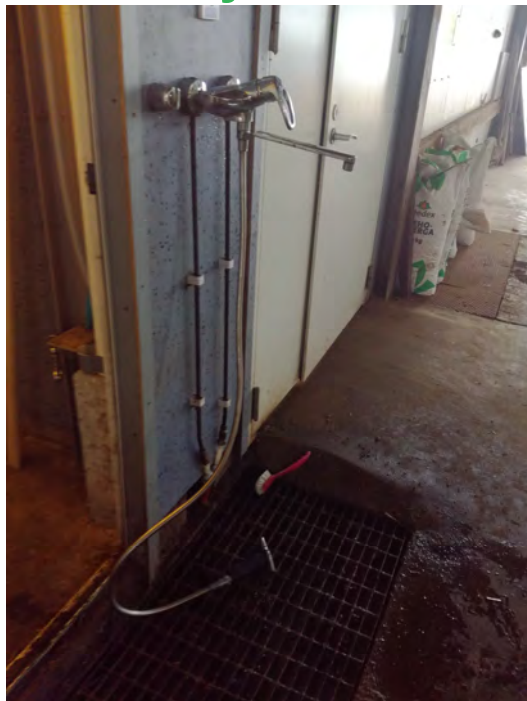

**Poikimakarsina $\neq$
sairaskarsina**

Osastokohtaiset työvälineet ja hygienian ylläpito

Toimivia kenkien pesu pisteitä osastolta toiselle siirryttäessä

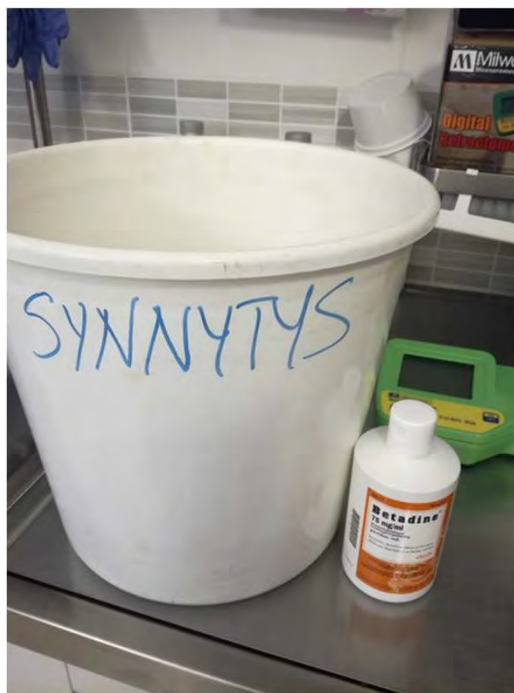

Omat selkeästi merkityt työkalut

Tavaroiden värillä on väliä

Musta vai valkea sanko on helpompi pitää puhtaana?

Tautiseuranta ja terveydenhuolto

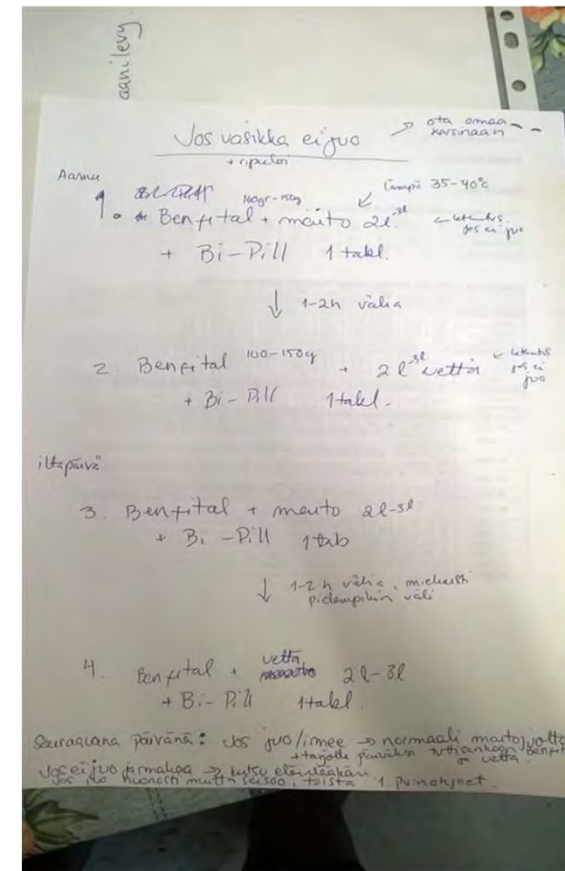
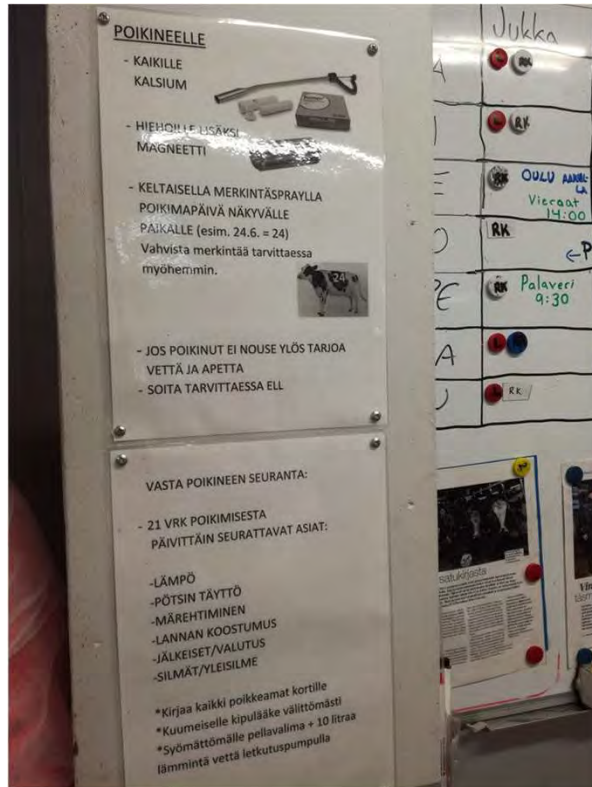
ProAgria

Hyviä toimintatapoja päivittäisessä terveyden (tautien) seurannassa

- lämmön mittaus rutiinia, mittari aina taskussa eläinten osastossa kierrellessä
 - huomioi erityisesti vastasyntyneet ja vasta synnyttäneet ja joukosta erilleen jäävät
 - seuraa tuotosta ja piileviä tauteja (esim. Ca-vajaus ja ketoosi), kehitä ohjeet/ohjelma ja kirjalliset toimintatavat niihin tarvittaessa
- havainnoi eläimiä, aja kaikki eläimet kerran päivässä ylös jotta tiedät niiden olevan ok
- lantojen kolaus aina kulkiessa, huomioi valuttelut ja sonnan koostumus, pötsin täyteisyys, kuntoluokat ja silmät
- ontumisen havainnointi päivittäin ja säännöllinen sorkkahoito
- teknisien apuvälineiden käyttö kuten märe-, solu- ja aktiivisuusseurannan aktiivinen käyttö

Toimintaohjeita kirjallisena

Näytteiden otolla voidaan selvittää mistä on kyse ja ehkäistään taudin leviämistä

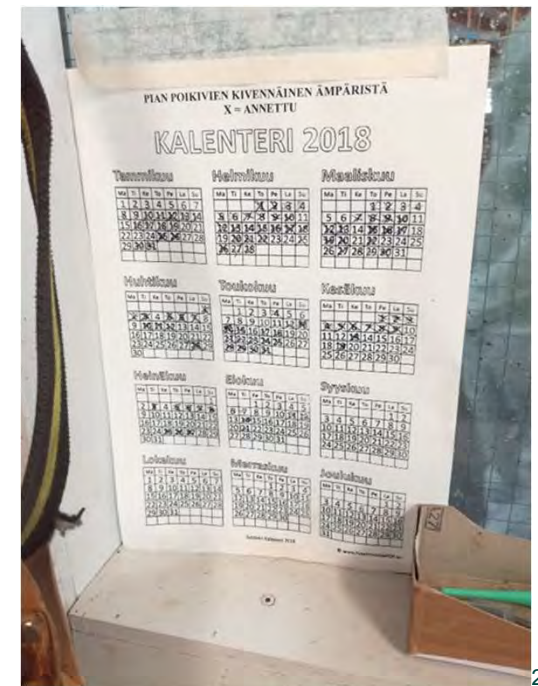
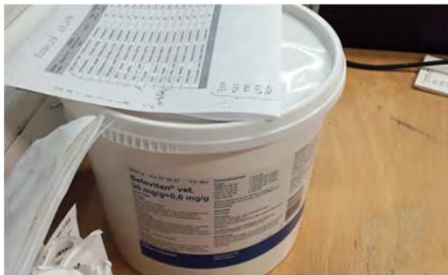
- utaretulehdusnäytteet soluttajista PCR-tutkittavaksi (mm. M. Bovis ja Str. Agalactiae)
- seleeninäyte maidosta (verestä tarvittaessa)
- ternimaidon brix-mittauksia tehdään ja toimitaan hyvien toimintatapojen mukaan ternimaidon annossa
 - vasta-ainetasojen mittaus vasikoista tarvittaessa
- piilevän ketoosin seuranta lypsylehmillä verestä/maidosta
- vasikoiden ripulinäytteet ja sierainlimat
- raadot ja luodut sikiöt viedään avattaviksi ruumiinavaukseen

Rehunäytteillä varmistat rehun laadun

-rehuista otetaan näytteitä ja ruokintaa suunnitellaan ja toteutetaan niin että se pitää eläimet terveenä.

- säilörehun kivennäiset (esim. rikkakasvit+ kivennäispitoisuudet)
- vilja (toksiinit, homeet)
- reagoidaan heti jos jotain kummallista havaitaan)
- asiantuntijan kanssa yhteistyössä
- lisärehut muistetaan myös jakaa

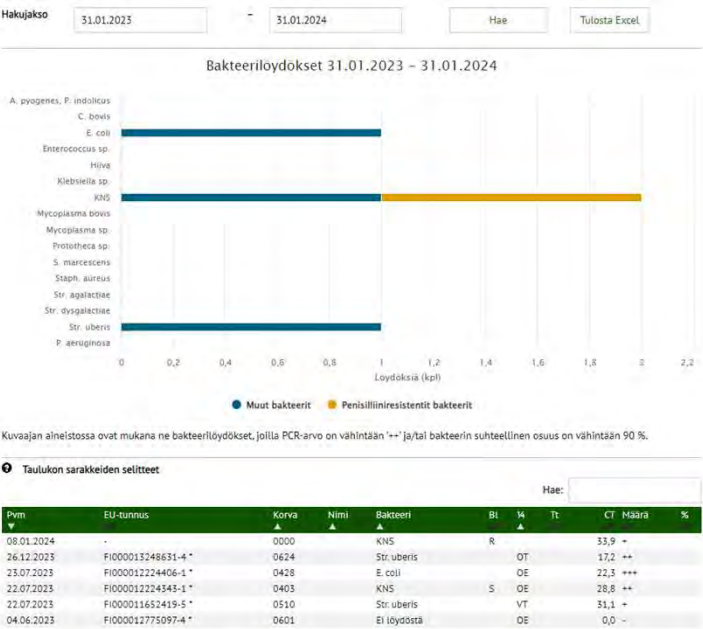
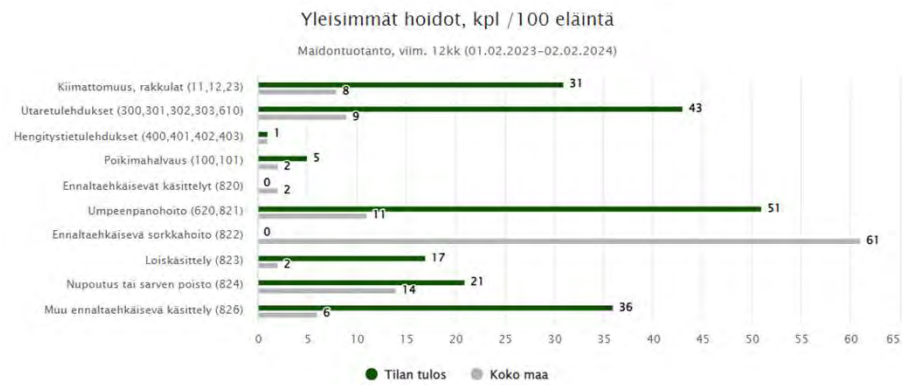
Dokumentointikin tärkeää, hyödynnä Nasevaa

Otto, pvm	Näytetyyppi	Laboratorio	Tutkimus, pvm	Tulos, pvm	Tutkimustyytit	Neg.	Pos.	Epäv.	Muu	Lisät.
09.01.2024	Sierainlima	Movet Oy	10.01.2024	11.01.2024	Mycoplasma bovis	19	0	0	0	?
09.05.2023	Sierainlima	Movet Oy	10.05.2023	11.05.2023	Mycoplasma bovis	10	0	0	0	?
06.03.2023	Uloste	SeiLab, Seinäjoen elintarvike- ja ympäristölaboratorio	07.03.2023	13.03.2023	Salmonella	7	0	0	0	?

Näytä kerralla 10 riviä

Näytetään rivit 1 - 3 (yhteensä 3)

Edellinen 1 Seuraava

Biocheck tautisuojaus arvio

- Biocheck arvioinnissa arvioidaan sekä tilan ulkoista että sisäistä tautisuojausta

A. Uudistuseläinten hankinta ja eläinjalostus

1. Ostetaanko tilalle uudistuseläimiä? (merkitse kaikki sopivat)

- ☐ Kyllä, vasikoita, nuorkarjaa ja siementämättömiä hiehoja (siirry kysymykseen 2.3)
- ☐ Kyllä, astutussonneja (siirry kysymykseen 2.4)
- ☐ Kyllä, tiineitä lehmii/hiehoja (siirry kysymykseen 2.1)
- ☐ Kyllä, lypsäviä lehmii (siirry kysymykseen 2.2)
- ☐ Ei (siirry kysymykseen 15)

2.

- 2.1 Kuinka usein ostetaan tiineitä lehmii/hiehoja _____ kertaa/vuosi
 2.2 Kuinka usein ostetaan lypsäviä lehmii _____ kertaa/vuosi
 2.3 Kuinka usein ostetaan vasikoita ja nuorkarjaa _____ kertaa/vuosi
 2.4 Kuinka usein ostetaan astutussonneja _____ kertaa/vuosi

Jos harvemmin kuin kerran vuodessa, käytetään desimaaleja (0.5 x = kerran kahdessa vuodessa)

3. Onko viimeisen kahden vuoden aikana ostetut naudat hankittu yhdeltä lähtötilalta? Lähtötila on paikka, jossa eläimet ovat syntyneet.

- ☐ Kyllä on hankittu
- ☐ Ei, hankittu eläinvälittäjältä
- ☐ Ei, hankittu useammalta eri tilalta

Biocheck.UGent® -lisenssiehtojen mukaisesti Naseva lähettää tallennetut tiedot nimettöminä Gentin yliopistolle tutkimustarkoituksiin.

Tilan kokonaistulos 10.05.2022:

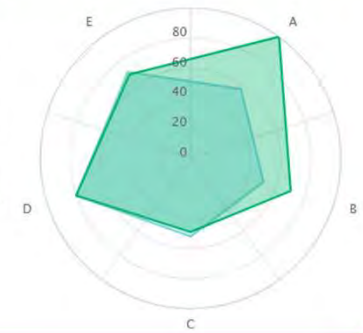
65%

Suomalaisten vertailutilojen keskiarvo:

51%

Ulkoinen tautisuojaus

Osio	Tulos	Naseva-tilojen keskiarvo
A Uudistuseläinten hankinta ja eläinjalostus	100 %	57 %
B Eläinten kuljetukset ja raatojen hävitys	70 %	51 %
C Rehu ja juomavesi	49 %	52 %
D Henkilökunta ja kävijät	80 %	80 %
E Haittaeläintorjunta ja muut eläimet	69 %	71 %
Kokonaistulos	81 %	62 %

Sisäinen tautisuojaus

Osio	Tulos	Naseva-tilojen keskiarvo
F Sairaatsaudat	36 %	33 %
G Poikiminen	49 %	26 %
H Vasikat	61 %	53 %
I Lypsykäytännöt	60 %	54 %
J Aikuiset naudat	30 %	20 %
K Työtavat ja -välineet	48 %	49 %
Kokonaistulos	48 %	39 %

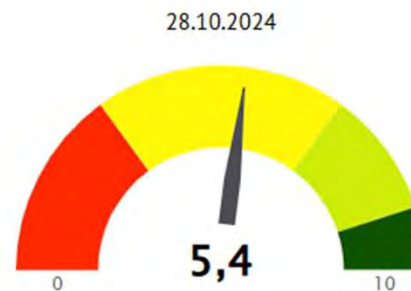

● Naseva-tilojen keskiarvo
 ● Tilan tulos

Ympäristöperäinen salmonellariski -työkalu

Rehujen suojauksen ja
haittaeläintorjunnan puutteet ovat
useimmiten nautatilan salmonella
tartunnan taustalla. ETTn TauTi-
hankkeessa kehitetty oma,
suomalaisille tiloilla soveltuva
riskinarvio.

Pitopaikan tulos

Aiemmat tulokset

Välttävä: Salmonellatartunnan riski on kohonnut

Huom! Kohdissa 1, 2, 3 tulos on heikko. Salmonellariski on tältä osin kohonnut merkittävästi.

Asenne, motivaatio ja yhteistyö

Tautisuojaus on kaikkien tilalla toimivien yhteinen asia mutta tarvitsee johtajuutta tilalla

- **Tautisuojauksen tavoitteen on terve ja hyvinvoiva eläin ja tila**
- **Vaatii kaikkien tilalla toimivien ihmisten ymmärrystä tautisuojauksen tärkeydestä**
 - Kouluttaudu ja kouluta työntekijöitä
- **Istutettava osaksi rutiineja**
 - Katsottava perään
 - Avoimuus tärkeää kehittämisessä
- **Hyödynnä asiantuntijoita suunnittelussa**
 - Esim. tautisaneerausverkoston eläinlääkärit ja oma terveydenhuoltoeläinlääkäri

**Meidän tilalla
halutaan torjua
eläintauteja ja
estää niiden
leviäminen**

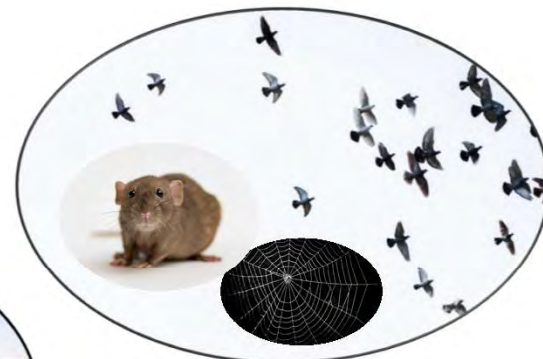
**Me ollaan
kaikki mukana!**

Sisäinen ja ulkoinen tautisuojaus

55

ProAgria

ProAgria

Hyvä työkalu omalle tilalle kokonaisuuden hahmottamiseen:

[Riskienhallinta
kartoitustyökalu.
pdf \(proagria.fi\)](https://www.proagria.fi/hankkeet/maatilan-varautuminen-hanke)

[https://www.proagria.fi/hankkeet/
maatilan-
varautuminen-
hanke](https://www.proagria.fi/hankkeet/maatilan-varautuminen-hanke)

ProAgria

ProAgria
Etelä-Pohjanmaa

MAATILAN VARAUTUMINEN -HANKE

Kotieläintuotannon riskeihin varautuminen

	KUNNOSSA	PUUTE
Eläintautiriskien hallinta normaalitilanteissa		
Yleisimpiä tarttuvia eläintauteja ennaltaehkäistään ja hallitaan tilalla suunnitellusti.	☐	☐
Kaikille tilan toimijoille on tarjolla riittävät ja puhtaat suojavarusteet: saappaat, haalarit, kertakäyttökäsineet ja pääähine.	☐	☐
Tilalla on käytössä tautisulku eli hygieniaeiteinen.	☐	☐
Salmonellanäytteet otetaan säännöllisesti myös vakuutusturvan takaamiseksi.	☐	☐
Tilat siivotaan säännöllisesti.	☐	☐
Tavaroilla on omat paikkansa ja järjestys, joka helpottaa tilojen puhdistamista.	☐	☐
Rakenteet ja kalusteet pystytään siirtämään ja purkamaan tilojen ja pintojen perusteellisen siivouksen toteuttamiseksi.	☐	☐
Nuorille, synnyttävälle ja sairaille eläimille on varattu omat tilansa.	☐	☐
Raadoilla on muusta toiminnasta riittävän etäällä oleva säilytyspaikka, josta ne voidaan noutaa tautiturvallisuus huomioiden.	☐	☐
Pienjyrsijöiden ja lintujen torjunnasta on huolehdittu.	☐	☐
Eläintautiriskien hallinta poikkeavissa tilanteissa		
Toiminta on vakuutettu tapaturmien ja vakuutettavissa olevien eläintautien varalle.	☐	☐
Eläinten terveys ETT ry:n antamat toimintaohjeet epidemioiden varalle ovat tiedossa ja niitä noudatetaan. ett.fi	☐	☐

jatkuu

ProAgria

	KUNNOSSA	PUUTE
Eläinten välillä tarttuvat taudit		
Tilojen välisissä eläinten siirroissa huomioidaan eläintautiriski.	☐	☐
Jos tilalle joudutaan ostamaan eläimiä, tutkitutetaan niistä tarttuvat taudit etukäteen ja ostetaan eläimet vähäriskisiltä tiloilta.	☐	☐
Karanteenimahdollisuus tilalle siirrettäville eläimille.	☐	☐
Eläintilojen suunnittelussa ja rakenteissa on huomioitu pintojen helppo puhdistettavuus ja kalusteiden siirrettävyys ja purettavuus saneeraustilanteessa.	☐	☐
Vasikoille on olemassa väistötila, jonne ne voidaan siirtää varsinaisten tilojen perusteellisen pesun ja desinfioimisen ajaksi.	☐	☐
Kuivikkeiden saannin varmistaminen		
Käytössä olevan kuivikkeen saatavuus on varmistettu myös pitkällä aikavälillä.	☐	☐
Jos tilalla on kuivikkeena turve, korvaavaa vaihtoehtoa on pohdittu ja sen saatavuutta selvitetty.	☐	☐
Kaivoveden puhtauden varmistaminen		
Kaivoveden puhtautta seurataan päivittäin aistinvaraisesti.	☐	☐
Tilan kaivovedestä otetaan näyte: ☐ Säännöllisesti 2-3 vuoden välein. ☐ Aina ennen uuden kaivon käyttöönottoa. ☐ Jos tilalle asennetaan uudet vesiputket. ☐ Jos veden saastumisesta on pienikin epäily.		
Mahdolliset korjattavat asiat ja omat huomiosi eläinterveyden ylläpitämiseksi:		

VARMISTA TALOUS-
VEDEN TUTKIMUS-
TIHEYDEN VAATIMUS
OMALTA TUOTANTO-
OSUUSKUNNALTASI.

Kiitos!

Kuva: Johanna
Metsälä

seija.s.perasto@proagria.fi, p. 043 824 8030

ProAgria